

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZIRLIYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 29 avqust 2020-ci il № 53 (2471) Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Prezidenti müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışla bağlı Sərəncam imzalayıb

Prezident İlham Əliyev avqustun 26-da Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2020-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Sərəncama əsasən, 2002-ci ildə doğulmuş və çağırış gününədək (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşı tamam olmuş, habelə 1985-2001-ci illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində müddətli həqiqi hərbi xidmət keçməmiş, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhəlet hüququ olmayan və ya müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilməmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 2020-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılacaqlar.

Həmçinin "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.1-ci maddəsinde nəzərdə tutulmuş xidmət müddətini keçmiş müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları 2020-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılacaqlar.

Hulusi Akar: Ermənistən öz boyundan böyük işlərə girişir

Azərbaycan türkü bizim doğma qardaşımızdır. Biz bir millət, iki dövlətik. Ermənistən Tovuz rayonu istiqamətindən Azərbaycana hücumlarını şiddetlə qırayıq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Türkiyənin Milli Müdafiə naziri Hulusi Akar Anadolu agentliyinin təşkil etdiyi canlı yayında sualları cavablandırarkən deyib.

Nazir bildirib ki, Ermənistən öz boyundan böyük işlərə girişir.

Ön xətdən reportaj
"Bu zirvədən o məkana bir döyüslük yol qalıb"

Hər dəfə düşmənlə temas xəttində yerləşən hərbi hissələrdə Vətənimizin müdafiəsində dayanan oğullarımızla tanışlıq üreyimi qururlandırır. Yolboyu Vətəni-

mızın gözəl və rəngarəng təbietinə baxmaqdan doymuram. Sildirrim qayaların qoynunda burula-burula, enli-ensiz yollar uzanıb gerdir. Dağların qoynunda bir-

birindən yaraşıqlı, ağ daşlarla tikilən, qırmızı kirəmitlə üstü örtülü evlərin bəxş etdiyi gözəllik insanın ürəyini riqqətə gətirir. Vətənimizin hər qarış torpağını

qoruduğu kimi, bu səfali yerlərin də mühafizəsində cəsur, mərd və vətənpərvər Azərbaycan əsgəri danıyanı.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Keçmiş döyüşçüyə "Hərbi xidmətlərə görə" medalı təqdim edilib

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin müəyyənləşdiriyi siyasi xəttin uğurla davam etdirilməsinin nəticəsində bu gün mühərbi veteranlarına və şəhid ailələrinə diqqət və qayğı sosial siyasetin əsas istiqaməti kimi müəyyənləşdirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vəsif Talibov tərefindən mühərbi iştirakçılara xüsusi qayğı ilə yanaşılır, mühərbi veteranlarının sosial müdafiəsi gücləndirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 25 iyun tarixli Sərəncamı ilə 1996-ci ildə müdafiə mövqelərimizə düşmən basqının qarşısını alarkən yaralanaraq əllil olmuş Şərur rayonunun Aşağı Daşarx kənd sakini ehtiyatda olan kiçik çavuş Həsənov Aftandil Məmməd oğlunun "Hərbi xidmətlərə görə" medalı ilə təltif olunması növbəti qayğının ifadəsidir.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, "Hərbi xidmətlərə görə" medalının təqdim edildiyi tədbirdə Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanı general-polkovnik Kərəm Mustafayev vurğulayıb ki, muxtar respublikada hərbi qulluqçuların, mühərbi veteranlarının və şəhid ailələrinin rifah halının yaxşılaşdırılması sahəsində ardiçil tedbirler görülür. Bu da Vətən qarşısında borclarını layiqincə yerinə yetirin, vətənpərvəlik nümunəsi göstərən insan-

yetirəkən fərqləndiyinə görə təltif edildiyini diqqətə çatdırıb.

General-polkovnik Kərəm Mustafayev vurğulayıb ki, muxtar respublikada hərbi qulluqçuların, mühərbi veteranlarının və şəhid ailələrinin rifah halının yaxşılaşdırılması sahəsində ardiçil tedbirler görülür. Bu da Vətən qarşısında borclarını layiqincə yerinə yetirin, vətənpərvəlik nümunəsi göstərən insan-

ların fəaliyyətinə dövlətimizin verdiyi qiymətdir.

"Hərbi xidmətlərə görə" medalı ilə təltif olunan Aftandil Həsənov göstərilən qayğıya görə minnətdarlıq edib və bunu Vətən, xalq qarşısında xidməti olan şəxslərə hərəkəflə dövlət qayğısı kimi dəyərləndirib.

Sonra "Hərbi xidmətlərə görə" medalı Aftandil Həsənova təqdim edilib.

Naxçıvanda keçirilən təlimlərdə iki qardaş ölkənin bölmə komandirləri arasında təcrübə mübadiləsi aparılır

Naxçıvanda keçirilən Azərbaycan-Türkiyə birgə genişmiyashlı döyüş atışlı taktiki və taktiki-uçuş təlimi çərçivəsində iki qardaş ölkənin bölmələrinin komandirləri arasında təcrübə mübadiləsi aparılır.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, təlimdə komandır heyətinin yaranmış taktiki şəraitə uyğun qisla müddətdə qərar qəbul edib yuxarı qərgahaya məruzə etməsi, tabelikdə olanlara çatdırması və döyüşün təşkili üzrə bacarıq və vərdişlərinin tekəməlləşdirilməsi məqsədi ilə Naxçıvan Qarnizonunun Simulyasiya Mərkəzində kompüterlər üzərində keçirilən məşqlər davam edir.

Məşqlər zamanı komandirlərin ərazinin relyefindən faydalanaraq bölmələrin gizli hərəketini təmin etməsi, məhdud şəraitdə atəşi və bölmələri idarə etməsi sualları işlənilir.

"Mən Azərbaycan əsgəriyəm!"

Ön xətdə döyüş növbətçiliyi aparan əsgərlərimizlə səhbətə şəhəndə ruhumun kükrəyini bütün varlığımla hiss edirəm. Əsgərlərin döyüş əzmində, qələbə ruhunda Böyük Qələbənin işartilmasını görürem...

Olkəmiz mühərbiyə gizlin şəkildə neçə on illərdi cəlb edilib.

Mühərbiyin ilk gülləsi Ağdamda Əliyev və Bəxtiyarə atıldı.

Mühərbi genişləndi, ermənilik neçə ev dağıtdı, neçə ömrü kül elədi. Mühərbi ürək-ürək, ev-ev yaşandı. Kəndlər tətik-tətik müdafiə edildi. Sərhəd kəndlərde uşaqlar güllə-mərmə səsleri eşidəcə böyüdü. O səslerin ne səs olduğunu dərk etdiyi vaxtlarda anladılar mühərbiyin ne olduğunu. Anladılar və kendi müdafiə edənlərin sırasında olmayı arzuladılar. Bu arzu həm də onların hər biri üçün hərbi xidmət keçmə günü nün tezleşməsiyle bağlı idi. Oğullar hərbi xidmətə çağırıldı...

Gənc əsgər olaraq hərbi xidmətdə hərbi bılıkları viyənlərdir. Özəri hərbi kimi formalaşır, xarakterləri vətəndaş xarakteri kimi. Vətəni daha möhtəşəm sevgilərle sevməyə başladılar. Onu da bildilər ki, bu sevgiye, nəhayət, son yoxdu. Bu sevgi son nəfəsən cən dəruniləşir. Bu da Vətənin qüdrətididi...

Elvin Əliyev Tovuzda doğulub. Yaxşını pisdən ayırd etməyi bacardığı vaxtlarda ermənilərin sərhəd kəndlərə həmələri haqqında o da eşidirdi. Yaşı artıraq onun da baxışları bu səsleri son nefəsi nə sxişdiranların sırasında olmağa gedənlərin arxasında aydınlıq suyuna dönerdi. Onda ürəyindən çox şeylər keçərdi. Ürəyindən keçənlər torpağa bağlı niyyətiydi. Ö niyyət hərbi xidmətə çağırılarda gerçəkləşəcəkdir...

Həqiqi hərbi xidməti başa çat-

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Ermənistana məxsus növbəti taktiki PUA məhv edilib

Avqustun 27-si saat 09:45 radələrində Ermənistən silahlı qüvvələrinin bölmələri taktiki pilotsuz uçuş aparati (PUA) vasitəsilə cəbhənin Füzuli rayonu istiqamətindəki mövqelərimiz üzərində kəşfiyyat uçuşları keçirməyə cəhd göstərib.

Düşmənin növbəti PUA-sı Hava Hücumundan Müdafiə bölmələrimiz tərəfindən dərhal aşkar olunaraq məhv edilib.

Ermənistən silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

28 avqust 2020-ci il.

Ermənistən silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iricəpli pulemyotlardan və snayper tüfənglərindən də istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini 54 dəfə pozub.

Ermənistən Respublikası Berd rayonunun Ayqepar, Moses-qex və Çinari kəndlərində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Əlibəyli, Ağdam və Koxanəbi kəndlərində, Çəmbərək rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəlibəy rayonunun Qaravəllər, Göyəli kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə, Yeğeqnadzor rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Günnüt kəndində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Göyərək, Ağdam rayonunun Tağıbəyli, Novruzlu, Yusifcanlı, Xocavənd rayonunun Kuropatkino, Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Aşağı Seyidəhmədli, Qorqan, Horadiz, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar kəndləri yaxınlığında, həmçinin Tərtər, Ağdam və Xocavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

malik hərbiçidir. Biliyini, təcrübəsini müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olan əsgərlərə böyük məsuliyət, böyük həvəsle, böyük istəklələ aşilanlardan biri de Elvin oldu...

İylül döyüşlərində iştirak etməsək də, qələbə döyüşələrinə sağında-solundaydıq, ruhum onların sırasındaydı. Qələbə qazandıq. Mən də, əsgərlərimiz də qururlanıq ki, belə bir ordunun əsgəriyik. Güclü dövlətimiz var, güclü ordumuz var. Ordumuz torpaqlarımızı işğaldan azad etməyəcək.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu Elvin Əliyev əsgərlərimizin yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığa malik olmasından danışaraq dedi ki, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları da son illərdə silahlanmaya daxil edilən döyüş texnikalarının, silahların, uçuş aparatlarının istismarını mükəmməl mənimşəyiblər. Onlar Ali Baş Komandanın döyüş əmri ni qələbəyə tamamlamağa həzirdirlər.

Zabit Çingiz Mahmudov dedi ki, hərbi hissədə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət herbi qulluqçusu Elvin Əliyevi nümunəvi əsgər kimi tanıyırıq. O, zabitlərin tələb və göstərislərini məsuliyətə yerine yetirir. Onun hərbi xidmətə münasibəti əsgərlərin də nümunəvi xidmətində istinad kimi qəbul edilməlidir, yəni, əsgərlər üçün örnek var...

Azərbaycan əsgərinin xidməti xarakterini ümumişdirən xüsusiyyətlərdən biri də nümunəvi xidmətdir. Elvin Əliyev dedi ki, nümunəvi xidmət edirik ki, qırurla "Mən Azərbaycan əsgəriyim!" deyə bilək...

**Mübariz MUSAYEV,
"Azərbaycan Ordusu"**

“Bu zirvədən o məkana bir döyüşlük yol qalıb”

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Hərbi hissənin nəzarət-buraxılış məntəqəsində zabit Rəşad Əliyevlə qarşılaşırıq. Şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji vəziyyətindən danişan zabit bildirir ki, Vətənin müdafiəsində dayanan oğullarımız hər an döyüşə hazırlırlar. O qeyd edir ki, əsgərlərimiz azerbaycançılıq məfkurəsinə sadiq olaraq tərbiyə olunurlar. "Tabəliyimizdə xidmət edənlər üzərlərinə düşən məsuliyyəti dərk edir, Vətənimizə layiqince xidmət edirlər. Komandır heyəti də bu yolda əsgərlərimizdən köməkləri ni əsirgəmir, onların layiqli vətəndaş kimi formalaşmalarına səy göstərir. Cənubi bu günün döyüşçüsü sabahın müəllimi, həkimi, mühəndisidir. Yalnız Vətənini, millətini seven insan layiqli vətəndaş ola bilər. Ən əsası əsgərlərimizin mahir döyüşçü kimi yetişməsi üçün döyüş hazırlığının artırılmasına xüsusi diqqət yetirilir. Gündün nizam qaydasına uyğun olaraq şəxsi heyətlə məşğələlər keçirilir. Çalışırıq ki, hərbi qulluqçularımızı döyüş şəraitine uyğunlaşdırıraq. Praktiki məşğələlərin keçirilməsinə üstünlük verir, illərdir əldə olunan təcrübələrdən istifadə edirik. Mütəmadi olaraq şəxsi heyətlə fərdi söhbətlər aparılır, onların valideynləri ilə əlaqə saxlamaları üçün şərait yaradılır".

- Hərbi hissəmizin sosial-məişət şəraiti daim diqqət mərkəzindədir, - deyə zabit söhbətinə davam edir. - Əsgərlərimiz onlara göstərilən diqqət və qayğıdan ruhlanaraq daha da ürəkli xidmət edirlər. Döyüş mövqelərimizin dağların zirvəsində yerləşməsinə baxmayaq, burada hər cür şərait yaradılıb. Xidmət yüksək seviyyədə təşkil olunub. Hər birimiz qudretli ordunun döyüşçüsü olmağımızla fəxr edirik. Bizim bir amalımız var - işgal edilən torpaqlarımızı düşməndən azad etmək. İnanıram ki, tez bir zamanda etimadı doğruldacaq, xalqımıza Böyük Qələbənin sevincini yaşadacaq!

Zabitlə söhbətimizi yekunlaşdırıb, döyüş mövqeyinə yollanırıq. Daşlı-çınqlı dağ yolları ilə hərəkət edirik. Sürüşümüzün təhlükeli və sərt döngəsi olan dağ yollarında avtomobili məharətlə idarə etməsi onun yetərincə təcrübəli olmasından xəbər verir. Nəhayət, ünvana çatırıq. Bizi baş leytenant Tərlan İbrahimxəlli qarşılıyır.

Öyrənirik ki, həmsöhbətimiz Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin məzunudur. Vətənin dar günüdə onun müdafiəçilərinin sıralarında olmaq istəyən gələcəyin zabitini 2012-ci ilde sənədlərini Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzine təqdim edir. Ehtiyat zabit hazırlığı kursunu müvəffəqiyyətə bitirən Tərlan düşmənle temas xəttində yerləşən bölmələrimizdən birində xidmətə başlayır. Zabit Rəşad Əliyev də gənc zabitin tez bir zamanda

Baş leytenant Tərlan İbrahimxəlli bildirir ki, torpaqlarımızın bir qismının işgal altında olmasını düşündükçə ürəyim parçalanır. "Bir vaxtlar o səfəli yerlərdən toy-bayram səsləri gələrdi, yene də gələcək. İnanıram ki, torpaqlarımıza tez bir zamanda qalib ordunun zabit kimi ayaq basacağam. Qələbə günümüz çox yaxındadır. Hər an Ali Baş Komandanın döyüş əmri ilə düşməni əsgərlərimizle birlikdə işğaldə olan torpaqlarımızdan qovub-çıxartmağa hazıraq".

Şəxsi heyətin təlimatlandırılmasıdan da söz açan zabit deyir ki, döyüş növbəsinə təyin olunan şəxsi heyətə düşmənin bütün fealiyyətləri haqqında geniş məlumat verilir. "Əsgərlərimə diqqəti və aylıq-sayıq olmalarını, müşahidənin ancaq təyin olunmuş yerlərdən və cihazlardan aparmalarını, təhlükəsizlik qaydalarına ciddi riyat etmələrini tapşırıram. Əger hər hansı bir hadisə baş verəsə, dərhal məruzə etmələrini və növbəti əmrin verilməsinə qədər Vətənin müdafiəsi üçün bütün bilik və bacarıqlarını səfərbər etmələrini öyrədirəm".

Baş leytenant Tərlan İbrahimxəlli ilə sohbətimizdən sonra döyüş növbətçiləri dəyişir. Fursətdən istifadə edərək əsgərlərimizlə həmsöhbət olur. Boş yera deməyiblər ki, vətənpərvərlik ailədən başlayır. Əsgər Elçin Mövələnov usaq vaxtlarından ermənilərin xalqımızın başına gətirdikləri vəhşiliklər haqqında Qarabağ hadisələrinin şahidi olan dayısından eşidib. Vətənin müdafiəçisi deyir ki, dayısı Zaur Bəybalayev Ağdam və Tərtər rayonları istiqamətində gedən döyüşlərin iştirakçısı olub. "Uşaqlığım dayımın döyüşlərde qəhrəmanlıq göstərən həmvətənlərimizin hekayələrini dinləməklə keçib. Men də tezliklə böyüyüb Vətən müdafiəçiləri-

mət etmək ən böyük arzumdur. Bu amalı daima hər şədən üstün tutmuşam. Orduya, hərbi formaya maraq və sevgini mənə dayım aşılıyib. O, həmişə vətənpərvər olmayışı, Vətənimizin hər qarışını qorumağımı tövsiyə edərdi. Bu gün müqəddəs formanı daşımaga qurur duymuram. Çalışıram xidmətimi ele qurum ki, hər an döyüş əmrinə hazır olum".

- Düşmənlə üzbeüz xidmət etmək məsuliyyəti vəzifədir, -

gəmirlər. Bu gün hər birimizin bir arzusu var - xalqımıza Qələbə bəxş etmək. Ordumuz düşmənin istənilən hücumunun qarşısını almağa qadirdir. İsteyirik ki, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsində bizim də payımız olsun. Qalib ordunun əsgəri olaraq tez bir zamanda ərazi bütövlüyüümüzü bərpa edəcəyik. Xarabalığa çəvrilmiş torpaqlarımızda yenidən toy-bayram səsləri eşidiləcək. Bu zirvədən o məkana bir döyüşlük yol qalıb.

deyə əsgər Fuad Əminov bildirir. - Hər birimiz bunun fərqlindəyik. Biz düşməndən qorxmırıq. Düşmən də gücümüzə yaxşı bəlli dir. 2016-ci ilin Aprel döyüşlərində nəinki ermənilər, bütün dünya əsgərlərimizin mübarizəyinin, igidiyinin şahidi oldu. Həmin döyüşlər, qazanılan uğurlar bizi Böyük Qələbəyə daha da yaxınlaşdırıldı. Ali Baş Komandanın döyüş əmrini verəcəyi güne qədər hərbi biliklərimizi və hərbi vərdişlərimi-

Əsgər Elnur Mahmudov hərbi xidmətə gəldiyi ilk gündən komandirlərinin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunduğunu deyir. "Gənc əsgər hazırlığı dövründə biliqli, bacarıqlı və tələbkar zabitlərimizdən döyüş hazırlığı, silahlar haqqında biliklər öyrəndik. Komandirlərinin səyi nəticəsində qorxmaz, mərd, cəsur döyüşçü kimi formalaşmışam. Hazırkı müddəti bitdiğindən sonra yenidən düşmənlə temas xəttində yerləşən bölməye göndərildim. İlk olaraq növbəyə gedəndə çox həyəcanlı və narahat idim. Bu həyəcanı def etməyimdə komandirlərimizin böyük köməyi oldu. Burada hərbi xidmət çox maraqlı keçir. Döyüş növbəsinə gedir, hərbi bilik və vərdişlərimizi artırır, asudə vaxtlarımızda dama, şahmat kimi stolüstü idman oyunları oynayır, qəzet və jurnallar oxuyur, Vətənimizdən, qəhrəmanlarımızdən bəhs edən filmlərə baxırıq. Bizim üçün yaradılan bu cür şərait uğurlu xidmətimizə müsbət təsir göstərir".

Əsgərlərdən Səyyad Həsənov və Fərid Əhmədzadə vurğulayırlar ki, Vətənin müdafiəsi kimi şərəflü vəzifənin onlara həvalə olunduğundan qurur duyurlar. Onlar düşməni əzib keçməyə, işgal olunan torpaqlarımızda haqq-ədaləti bərpa etməyə hazırlırlar. Hər biri əminliklə deyir ki, torpaqlarımızın işğaldan azad olunacağı gün uzaqda deyil.

komandirlərinin rəğbətini qazandığını deyir.

nın sıralarına qatılmaq istəyirdim. Xalqımıza sədaqətlə xid-

zi artırırıq. Bu yolda komandirlərimiz bizdən köməklərini əsir-

Baş leytenant
Ruslan HƏSƏNZADƏ,
"Azərbaycan Ordusu",
fotoşalar
C.CƏFƏROVUNDUR

Türkiyə Cümhuriyyatının şanlı hərb tarixinin çox önemli səhifələrindən biri də 30 avqust zəfər bayramıdır.

Bu bayram şanlı türk ordusunun və xalqının yazdığı bir dastanın hekayəsidir. Türk milləti tarix boyu özünün azadlığı və istiqlaliyyəti uğrunda qətiyyətli mübarizə aparıb. Sülhsevər, humanist bəşəri dəyərləri həmişə özünə ideal seçib və onların uğrunda ölüm-dirim savaşına qalxıb. Bu savaşların gedişində 50 milyondan artıq şəhid vermiş türk milləti hədəfə öz tarixinə yeni səhifələr yazıb.

Türk ordusu dedikdə, ilk öncə gözlerimizin önündə yurdsevər, vətənsevər, millətsevər, bayraqsevər, ürəyində Vətən sevgisi alışış yanan yüksək nizam-intizamlı, qüdrətli bir ordu canlanır. Vaxtilə böyük türk imperatoru Mətəxaqan nizam-intizamın bir ordu üçün qəhrəmanlıq dastanıdır. Yarandığı gündən yer üzündə əmin-amanlığı bərqərar etməye çalışan türk dövlətləri özlerinin müterəqqi islahatları və mədəni quruculuq səyləri ilə bəşər mədəniyyəti xəzinəsinə yeni-yeni töhfələr veriblər. Bütün bu proseslər düşmən qüvvələrə qarşı çətin və qanlı müharibələrlə müşayiət olunub. Türkərin yenidiyi məqamlar da olub. Lakin böyük təşkilatlanma qabiliyyətinə malik olmaları onlara yeni-yeni zəfərlər qazandırib.

Təsadüfi deyil ki, türk tarixi zəfərlərlə zəngindir. Bu zəfərlər sırasında ən önemli yer tutan ve 30 avqust 1922-ci ilde sonu qələbə ilə bitən Dumluqinar savaşını türk millətinin yenidən dirçəlişi günü hesab etmək olar. Bu savaş Anadolu torpaqlarının "Türk Vətəni" olduğunu bir daha düşmənlərə sübut etdi. Qurtuluş savaşının

30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI

Türkiyə tarixinin qəhrəmanlıq səhifəsi

Yekunu olan və o zaman türk ordularının baş komandanı, istedadlı və qətiyyətli general Mustafa Kamalın şəxsən rəhbərlik etdiyi böyük hücumun son günü - yəni, 1922-ci il avqustun 30-u Baş Komandanlıq müharibəsi adını da alıb. Bu zəfər bayramı ilk dəfə 1923-cü il avqustun 30-da Ankara, Afyon Karahisar və İzmirdə böyük tentənə ilə bayram edilib. İlk dəfə 1924-cü il avqustun 30-da Dumluqinar'da Çal kəndi yaxınlığında Türkiye Cumhuriyyətinin ilk Prezidenti Mustafa Kamal Paşanın da qatıldığı bir törəndə bu qələbə Baş Komandan zəfəri adı ilə bayram edildi. Kamal Paşa həyat yoldaşı Lətifə xanım ilə birlikdə Naməlum əsgər abidəsinin təməlqoyma mərasimində iştirak etdilər. 1926-cı ildən etibarən bu bayram Zəfər bayramı kimi qeyd olunur. Rəsmən 1935-ci ilin mayında qəbul olunmuş qanunla Zəfər bayramı elan olunub və hər il bütün yurdaşlıqlarla qeyd olunmaqdadır. Hazırda bu bayram, eyni zamanda, Türkiye Cumhuriyyətinin və Şimali Kipr Türk Cumhuriyyətinin milli bayramı hesab olunur.

Bu zəfər təsadüfi bir qələbə olmayıb. Birinci Dünya müharibəsi zamanı türkərin doğma yurdları uğrunda apardıqları ölüm-dirim müharibəsi sonda qurtuluş hərəkatına getirib çıxardı. İngilis və fransız orduları Çanakkala hücum edən zaman əmin idilər ki, özlərinin üstün müasir silahları, təlimi qarışında, Balkan müharibəsinə dən çıxmış yorğun türk əsgəri müharibəzə apara bilməyəcək. Hətta türkərlər müttəfiqlik edən alman zabitləri də eyni düşünəcədə idilər. Lakin Ənvər Paşanın sərt intizamı ilə bir il yarımdə hazırlanan ordunun, yetkin və fədakar zabitlərinin komandası ilə türkər düşməni işğal etdiklərini torpaqlardan qovdu. Onların ruhlarını zəfərə inam bürümüşdü. 1922-ci ilin yayında Mustafa Kamal Paşa deyirdi: "Türkiyənin bugünkü müharibəsi yalnız özünün azadlığı namına olsaydı, bəlkə daha qısa və daha az qanlı olar və tez də qurtarardı. Türkiyə qəti və ciddi səylər sərf edir. Çünkü apardığı müharibə məzüm millətlərin, bütün Şərqiyyət məbarizəsidir."

1922-ci il avqustun 26-sı sübh tezdən saat 05.30-da

müzəffər türk ordusunun topçu birliklərinin atəşləri altında geniş hücum əməliyyəti başlandı. Düşmən mövqeləri bir-birinin ardına əle keçirildi. Bu qanlı döyüşlər iki gün davam etdi. Avqustun 27-də türk qoşunları Sincanlı və Afyon düzənliklərinə enib, Afyonu azad etdiler. Düşmən böyük bir şəşqinliq içinde özüne gəlməyə, qüvvələrinin səfərber etməyə çalışırı. Darmadağın olmuş yunan birlikləri Sincanlı düzənliklərdə təpələrdə təkrar müdafiye keçməye cəhd göstərsələr də, buna nail ola bilmədilər. Dumluqinar-Uşak istiqamətində canları qurtarmaq üçün qaçan yunanların böyük bir qismi cənubdan 1-ci ordu, simaldan 2-ci ordu birliklərinin təzyiqi nəticəsində Aslıhanlar bölgəsində səhifələrə qazandı. Ancaq avqustun 28-29-da düşmənin arxa cəbhəsine keçən türk birlikleri onların İzmirə doğru qaçış yollarını kəsdi. Bu əməliyyatın nəticəsi olaraq düşmənin beş diviziyalıq bir qüvvəsi Dumluqinar bölgəsində mühəsirəyə alındı. Türk əsgər və zabitləri böyük bir rəşadət və qəhrəmanlıq nümunələri göstərdilər.

Avqustun 30-da səhər tez-

dən geri səhifələrə qazandı. Düşmən birlikləri ilə türk birlikləri arasında bu bölgədə böyük bir meydan savaşı başlandı. Baş komandan Qazi Mustafa Kamalın doğru-düzzün, məhərətlə idarə etdiyi, yönəldiyi bu savaş türk tarixşünaslığında haqlı olaraq "Baş Komandanın meydan müharibəsi" adını alıb. Kamal Paşanın hərbi dəhası sayesinde bu savaşda bir gün içinde yunan ordusunun çoxlu sayıda canlı qüvvəsi məhv edildi və əsir alındı. Mustafa Kamal Paşa tarixi əmərini vermişdi: "Ordular! İlk hədəfiniz Ağ dənizdir. İrəli!"

Bu əmri alan qəhrəman türk ordusu böyük bir qələbə həyecanı ilə irəli atıldı. Türk süvari-ləri, xüsusiçələr, çəvik hərəkətləri ilə uğurlar qazandılar. Yunan ordusunun darmadağın edilməsi xəbəri Egeyde olan digər yunan birliklərində şəşqinliq, təlaş yaratmışdı. Onlar sürətlə qəçməqə başladılar. Yunanlar qacarkən türk birlikləri da işgal edilən ərazilərə daxil olurdular. Beləliklə, 1922-ci il sentyabrın 18-də Qərbi Anadolu işğalçı yunan birliklərindən tamamilə təmizləndi. Bununla da türk yurdunun bütövlüyü təmin edildi və Türkiye Cumhuriyyətinin yaranmasına aparan yol açılmış oldu. Dahi Atatürk qələbə ilə bitən qurtuluş hərəkatından bəhs edərək yazdı: "Bu əsər, türk millətinin hürriyət və müstəqillik fikrinin ebədi abidəsidir. Bu əsəri yaradan bir millətin övladı, bir ordunun Baş Komandanı olduğumdan sonsuz qədər xoşbəxt və bəxtiyaram".

Türk milleti özünün şanlı tərxi qələbəsini qazandı. Bu qələbənin məntiqi nəticəsi isə müasir Türkiye dövlətinin yaranması oldu. Bu gün Türkiye ilə yanaşı, çiyin-çiyinə qardaş Azərbaycan da Zəfər bayramını böyük coşqu ilə qeyd edir. Əminlik ki, təzliklə Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı düşmən tapdağından tamamile azad etdikdən sonra bütün türk dünəyası daha bir Zəfər bayramını qeyd edəcək.

Lale HÜSEYNOVA,
"Azərbaycan Ordusu"

Gənc zabitlərimiz

"Dünya Azərbaycan əsgərinin gücünə yaxşı bələddir"

Bu gün Azərbaycan Ordusu Vətəninə bağlı, sədaqətə xidmət edən peşəkar hərbçilərdən ibarətdir. Beləliklə xidmət edən peşəkar hərbçilərdən biri ilə "N" hərbi hissəsində tanış olduq. Həmkarımız leytenant Sənan Quliyev artıq hərbi qulluqçular arasında xidməti və vətənpərvərliyi ilə seçilən gənc zabitlərdən biridir.

Gədəbəy rayonunda doğulub boyabaşa çatan Sənan "Hərbi formanı geyinmək qururvericidir", - deyə söhbətə başladı. - İnsan hansı peşənin sahibi olursa-olsun, gərək ilk növbədə Vətənini, dövlətini sevsin. Vətən torpağının her qarışı bizim üçün müqəddəsdir. Biz Vətənimizə laqeyd qala bilmərik. Uğrunda canlar verilmiş torpaqlarımız üçün müharibə aparmaq vətəndaşlıq borcumuzdur. Məhz bu amil vətənpərvərlik deməkdir.

Vətənpərvər olmaq sadəcə sözde deyil, gördüyüümüz işdə, çəkdiyimiz zəhmətdə, fəaliyyətimizdə öz əksini tapmalıdır. Vətən sevgisi hər birimizin şəxsi isteklərindən, arzularından üstün olmalıdır. Xalqımızın, Vətənimizin taleyi hər birimizin taleyinə çevriləməlidir. Hər zaman düşmənlərimizdən qisas alacağımız günün həsrəti ilə yaşayırıam. Ali təhsilimi başa vurduqdan sonra yenidən Vətənimə xidmət etmək üçün zabit olmaq qərarına

geldim. Ehtiyat zabit hazırlığı kursunu müvəffeqiyyətlə başa vurub leytenant kimi ön xətdə xidmət etməye başladım.

Həmsəhətim leytenant hərbi rütbesinin ona təqdim olunduğu günü heç vaxt unutmayacağımı bildirdi: "Kursu bitirib zabit adını qazandığım gün artıq məqsədimə gedən yolu yaralamışdım. Əminliklə deyə bilmərəm ki, əger qarşına bir məqsəd qoysan, mütləq ona nail olacaqsan. Bizim isə yalnız bir məqsədimiz, bir amalımız var - torpaqlarımızı düşmən işğalından azad etmək. Bu yolda canımızdan belə keçməye hazırıq. Bu yol haqqı yoludur, bu yol qəhrəmanların yoludur. Bu yolda Vətənimizə olan bağlılığını, sevgisini şəhadət yüksəlkərə səbət edən yuzlərlə hərbçilərimiz var. Dünya Azərbaycan əsgərinin, Azərbaycan zabitinin gücünün, qüdrətinin, mərd-

lik olsunlar. Ən çətin şəraitdə belə döyüş tapşırığını yerinə yetirməyi bacarsınlar. Heç bir mürəkkəb vəziyyətdə mənəvi-psixoloji vəziyyətləri sarsılmassis. Sevindirici haldə ki, əsgərlərim öyrənilənləri dərinəndə mənimsemir. Səxsi heyət dərk edir ki, torpaqlarımızı geri qaytarmalıq. Hər biri verilən tapşırıqları layiqince yerinə yetirməye çalışır. Torpaqlarımız uğrunda canlarını fəda edən qəhrəmanlarımız özlərinə nümunə bilib, onların yolları ilə getməye hər an hazır əsgərlərimiz var. Əminliklə deyə bilerəm ki, mən və səxsi heyətim gələcək tarixi döyüşlərin iştirakçısı olmaq arzusunu ilə xidmət edirik. Mən qalib ordunun zabitli olmaq istəyirəm. Düşmənlərimiz de bilsinlər ki, Azərbaycan Ordusu Aprel və Günnüt zəfərləri, uğurlu Tovuz döyüşləri ilə Kifayətənməyəcək. Azərbaycan əsgəri torpaqlarımızı işğaldan azad etməye qadirdir və bunu düşmənə, həmçinin bütün dünyaya sübut edəcək..."

Leytenant Sənan Quliyev onu da qeyd etdi ki, əsgərlərimin mənəvi-psixoloji vəziyyətinin və döyüş əzminin yüksəldilməsi üçün zəhmətini əsirgəmir. "Çalışıram ki, əsgərlərim yüksək döyüş hazırlığına ma-

Leytenant
Oruc MUSTAFAYEV,
"Azərbaycan Ordusu"

Hər dəfə yola çıxanda özümüzən asılı olmayıaraq qəlbimi qəribə bir hiss bürüyür. Uca bir dağ yamacının, düzün, dərenin, təpənin belində kəmərə bənzəyən yollara baxdıqca gözümüz qarşısında açılan mənzərədən sənki ruhum rahatlıq tapır, cismime qəribə bir təpər gəlir... Fikirləşirəm ki, bu yolları saatlarla gəzib dolaşsam yorulmaram, usanmaram. Eyni zamanda, düşünürəm ki, elə yollarımız da var ki, onun cığırlarını ot basıb, illerdər o yollara ayaq dəymir, o yollar düşməni sinesində daşımaqdan bezib, doğmalarının həsrətini çəkir. Nədənə bilmirəm, bir vaxtlar qonaq olub ömrümə xoş günlər yazdığını, indi düşmən işğalında olan Şuşanı, Cıdır düzünü və gözəlliyyindən doya bilmədiyim Laçın yaylaqlarını da xatırlayıram. Qəribədir ki, o yerləri yaddaşında dərin in qoyn yolları ilə yada salıram... Illerdən ayri düşdüyümüz o yolları, cığırları indi dağılıb-tökülmüş, kol-kos basmış, qüssəli bir sükuta dalmış halda təsəvvür etmək adama çox acı gəlir...

Onu da bilirəm ki, bu həsrəti yenə yollar bitirəcək. Bizi o qərib yurdularımızla yollar qovuşduracaq. Əlbəttə, qüdretli Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin sayəsində. Düşməndən azad etdiyimiz torpaqlarımıza doğru böyük qayğılı yollardan başlanacaq... Qəhrəman Azərbaycan əsgəri xalqın bu istəyini reallaşdıracaq.

"Biz öz torpaqlarımızı hər an işğaldan azad etməyə hazırlıq"

Bəlkə də həmin böyük qayıdışın başlanğıc nöqtəsi indi bizim "N" hərbi hissəsinin ön xətdə yerləşən artilleriya bölməsi ne getdiyimiz yol ola bilər.

Düşündükərimi oxuyurmuş kimi zabit Elşən Qurbanov qeyd etdi ki, yol bizlər üçün tələdir, bütün arzularla, yaşananlarla birgə, itki və ümidi lətə başbaşa elə heyatın özüdür... "Torpaq uğrunda tökülen qanlar, müqəddəslik məqamı ilə dolu keçmişimiz yolu bizim üçün ən müqəddəs dəyərlərə eyni sıradan qərarlaşdırılır. Yol bizi yuxularımızın çin olduğu yerlərə aparır, xəyallarımızın gerəkliyə çevrildiyi məqamlara gətirib çıxarı..."

"Xeyallarımızı gerəkliyə çevirecək reallıq isə Azərbaycan Ordusudur", - deyə zabit Fərəhim Həsənov qeyd etdi. - Bu gün Azərbaycan Ordusu çox güclü maddi və texniki imkanlara sahibdir. Eyni zamanda, əsgərlərimizdəki ruh yüksəkliyi onu deməyə əsas verir ki, bu gün Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı işğaldan azad etmək iqtidarındadır. Ali Baş Komandanımızın da qeyd etdiyi kimi, biz öz torpaqlarımızı hər an işğaldan azad etməyə hazırlıq. Bir herbəci olaraq deyə bilərəm ki, ordumuzun gücünü, yüksək manevrli döyüş texnikalarının üzərinə düşür. Hückuma hazırlıq zamanı artilleriyadan açılan sərrast atəş döyüşün təleyini həll edir. Ona görə də bizlər istifadəmizdə olan artilleriya silahlarının taktiki-texniki xüsusiyyətlərini dərinden öyrənməliyik. Çünkü bizi torpaqlarımızı işğaldan azad etmək kimi bir məsсиya gözləyir. Üzərinə düşən vəzifənin məhiyyətini dərk edən şəxsi heyətimiz bu işin öhdəsindən layqınca gəlməyə çalışır".

"Vətən eşqidir bizi yaşıdan, Vətən eşqidir bizi döyüşdən-döyüşə səsləyən", - deyə gizir Vahid Abbasov söhbətə qoşuldu. - Bu təpədən işğal edilən torpaqlarımız açıq-aydın görünür. Mən həmin torpaqları, xüsusilə Vətənim Ağdamı görmə-

yenidən ordumuzun sarsıcı gücünü görən mənfur qonşularımız unutmamalıdırlar ki, xalqımız heç zaman işğalla barışmayacaq və əlindən gələni edəcək ki, öz ərazi bütövlüyüն bərpə etsin. Bu tarixi ədalətin bərpasına isə az qalıb.

Şəxsi heyətə söhbətəmizi hərbi hissənin top heyətinin dərs prosesi keçən təlim-məşq meydanında davam etdirdik.

İllkin olaraq kapitan Ərhan Nəsibov bildirdi ki, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşmək bize şərəfdir. "Azərbaycan tarixinin şanlı səhifələri igid oğullarımız tərefindən yazılıb, bu gün isə şəxsi heyətimiz tərefindən yazılır. Bu qəhrəmanlıq salnaməməzə zabit və əsgərlərimizin sayesinde yeni-yeni səhifələr əlavə edilir. Erməni qəsbəkarları torpaqlarımıza təcavüz etməyə başladıqları andan bu günədək Azərbaycanın qəhrəman oğulları ciyin-ciyinə torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda mübarizə aparırlar. Mühabidə əsas ağırlıq raket-artilleriya sistemlərinin, hərbi aviasiyasının, yüngül çəkili və yüksək manevrli döyüş texnikalarının üzərinə düşür. Hückuma hazırlıq zamanı artilleriyadan açılan sərrast atəş döyüşün təleyini həll edir. Ona görə də bizlər istifadəmizdə olan artilleriya silahlarının taktiki-texniki xüsusiyyətlərini dərinden öyrənməliyik. Çünkü bizi torpaqlarımızı işğaldan azad etmək kimi bir məsсиya gözləyir. Üzərinə düşən vəzifənin məhiyyətini dərk edən şəxsi heyətimiz bu işin öhdəsindən layqınca gəlməyə çalışır".

"Vətən eşqidir bizi yaşıdan, Vətən eşqidir bizi döyüşdən-döyüşə səsləyən", - deyə gizir Vahid Abbasov söhbətə qoşuldu. - Bu təpədən işğal edilən torpaqlarımız açıq-aydın görünür. Mən həmin torpaqları, xüsusilə Vətənim Ağdamı görmə-

ye tələsirəm... O gördünüzən torpaqlar bizimdir və bilin ki, biz mütələq o torpaqlara qayıdacaqıq...

Gizirin dediyi bu sözər və gözlərində oxunan nikbinlik içdən və ruhdan gəlir, doğma yurduna, elinə-obasına, özünün dediyi kimi, Vətəninə - Ağdamına dərin məhəbbətindən mayalanır.

Əsgər Nicat Salahov bildirdi ki, hückum etmək, irəli getmək, Vətən uğrunda canından keçmək bütün zabit və əsgərlərimizin borcudur. Hər bir Azərbaycan əsgəri kimi, mən də Herbi and içmişəm. Vətəni göz bəbəyi kimi qorumağıma, hərbi sirləri yarmamayağıma, bu torpaq uğrunda canımdan keçməyə, komandır heyətinin tapşırıqlarını yerinə yetirməyə söz vermİŞəm.

"Bu gün, ümumiyyətlə, ömrünü Vətənə xidmətdə keçirən əsgər qəlbində ali məmənluq hissi keçirir. Bu hissənən gözelənə ola bilər? Vətən, əlbəttə ki, Azərbaycan əsgərindən qəlebə gözləyir. Zabit və əsgərlərimiz isə qəhrəmanlar yetişdirən bir

torpağın əsirlikdə qalmamalı olduğunu gözəl bilirlər", - deyə əsgər Arzu Bayramov qeyd etdi.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmet hərbi qulluqçusu Alim Vəliyev bildirdi ki, bu gün ordumuzun qəlebə əhvalına köklənmiş ruhundan Vətən torpaqları da məmnundu. Hələ ki, gülə yağışından delik-deşik olmuş Vətən daşları da, qol-budaqları qırıq-qırıq olmuş ağaclar da düşmən güləsini özleri dərirələr. Belə demək mümkündürse, bu Vətənin torpağı da, daşı da, qol-budağı da siperdi övladları üçün. Bu Vətənin torpağı - dərəsi də, dağı da bilir ki, əsgərlərimiz məharibəni səbzəsiliklə gözləyirlər. Hələ ki, bağırı cədar-cadar olan dərələr də, sinəsi çat verən təpələr də bizi öz ağışunda qoruyur və qələbəyə doğru səsləyir...

**Mayor Məhəmməd ƏLİYEV,
"Azərbaycan Ordusu",
fotoğraf
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

Tibb xidməti

"Əsgərin sağlamlığı ordunun gücüdür"

"Sağlam bədəndə sağlam ruh olar" deyib atalar. Belə ki, bəşəriyyətin mövcudluğundan bu yana sağlamlıq ön planda dır. Təsadüfi deyil ki, hər kə üçün sağlam can ən şirin nemət sayılır. Kimliyindən, peşəsindən, yaşından asılı olmayıaraq insan övladı öz sağlamlığının qayğısına qalmalıdır. Bu, insanın özünə verdiyi dəyərdir.

Xalq, millət olaraq gigiyenaya, qidalanmaya xüsusi önmə verir. Bunlar insan sağlamlığı üçün vacib olan nüanslardır. Pandemiyanın döşəməsi dövlət üçün də mühüm rol oynayır. Bütün sahələrdə olduğu kimi, ordumuzda da hərbi qulluqcuların sağlamlığına ciddi önəm verilir. Bunun üçün bütün bölmələrdə ən son tibbi avadanlıqlarla təmin olunmuş tibbi məntəqələri fəaliyyət göstərir.

"N" hərbi hissəsinin zabiti Məhəmməd Alışov ilə birgə hərbi hissənin tibb məntəqəsinə yollandıq. Müasir tələblərə cavab verən stomatologiya, rentgen, UZİ, EXO, EKQ və digər tibbi otaqlarla təmin olunmuş tibbi məntəqəsindəki səliqə-sahman, temizlik, tibbi heyətin professionallığı və gülərzülüyü bizde xoş təessüratlar yaratdı.

Pandemiyanın döşəməsi cənginə aldığı dövrə hərbi hissənin tibbi personalı əsgərlərin sağlamlığına xüsusi diqqət göstərir. Hərbi hissədə olduğumuz zaman əsgərlərin yataqxana, yeməkxana və digər məişət otaqlarında xüsusi profilaktik tədbirlərin görülməsinin şahidi

olduq. Belə ki, hərbi hissədə sosial məsafənin qorunduğu və tibbi sterilizasiya vasitələrindən mütəmadi istifadə edildiyini gördük. Həmçinin hərbi hissədə virusdan qorunmaq məqsədilə təlimatlaşdırıcı lövhələr də düzəldilib.

Növbətçi həkim gizir Tural Məhərremov bize tibb məntəqəsinin iş prosesindən danışdı: "Gün ərzində tibb məntəqəsinə müraciət edən istənilən hərbi hissənin qulluqçunun şikayəti dəlinənilir,

müayinədən keçdikdən sonra ehtiyac olarsa, ona ilkin tibbi yardım göstərilir və stasionar müalicəyə cəlb edilir.

Koronavirus pandemiyası tibb işçilərinin məsuliyyətini və diqqətini daha da artırı, tibbi maskaların və əlcəklərin istifadəsi, sosial məsafənin gözənləməsi, bölmələrin dezinfeksiyası gündəlik fəaliyyətə çevirilib." Gizir T.Məhərremov bildirdi ki, heyətimizin gördükəri tədbirlər nəticəsində hərbi hissədə COVID-

19 virusuna yoluxan müəyyən olunmadı.

Məntəqəyə müraciət edən əsgər Ruslan Rüstəmov dedi ki, tibb məntəqəsinin işçiləri müraciət edənlərə həmişə diqqət və qayğı ilə yanaşırlar. "Özümüz pis hiss edən kimi dərhal taqım komandırına müraciət etdim və tibb məntəqəsinə geldim. Artıq iki gündür ki, buradayam və hər bir şeydən razıyam. Həkimlərin səyi nəticəsində özüm yaxşı hiss edirəm. Yaxın günlərdə xidmet yoldaşlarının yanına tam sağlam qayıdacağam. Üxarı komandanlığında bütün əsgər yoldaşlarının adından təşəkkürmü bildirmək istəyirəm ki, bizim üçün hər cür şərait yaradılıb. Təminatımız yüksək səviyyədədir. Nümunəvi xidmət edib ordumuzun adına layıqli əsgər olmaq bizim borcumuzdur. Əsgərin sağlamlığı ordunun gücüdür".

Tibb məntəqəsinin şəraitini və tibb personalının təcrübəsini gördükdən sonra bir daha əminliklə deyə bilərik ki, hərbi hissənin şəxsi heyətinin sağlamlığı peşəkar əllərdədir.

Kursant İbrahim MƏMMƏDBƏYOV

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin qrup rəhbərinə dərsə hazırlaşmaq üçün kömək)

Suallar:

1. Müasir cəmiyyətdə dinin yeri və rolu.
2. Azərbaycanda islami dəyərlərin bərpası.
3. Azərbaycan Respublikası dini tolerantlıq nümunəsidir.

Müasir cəmiyyətdə dinin yeri və rolu

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən din dövlətdən, dövlət də dindən ayridir. Buna görə də dövlətin sosial, siyasi, iqtisadi və hüquqi fəaliyyətini müəyyən edən qanunlar qəbul edilərken, dinin bu mövzudakı əmr və qadağalarına görə deyil, sosial ehtiyaclarla görə edilir. Dövlət quruluşunun əsası olan dünyəvilik din və vicdan azadlığını dövlət tərefində təminat altına alır. Belə ki, o zaman həqiqi din azadlığı ancaq dünyəvi bir dövlətdə reallaşa bilər. Ancaq belə bir dövlətdə vətəndaşlar heç bir mürdaxile olmadan öz dinlərini seçə bilərlər. Dünyəvi bir dövlətdə din azadlığı, hər hansı bir dinə inanma və onun ibadətlərinin yerinə yetirme azadlığını təmin etdiyi kimi, vətəndaşların heç bir dinə inanma və heç bir dinin ibadətlərini yerinə yetirməmə azadlığını da təmin edir. Dövlətin vətəndaşı ilə münasibəti dini və ideoloji deyil, ədalət çərçivəsində olmalıdır. Dövlətin əsas vəzifəsi, ədaləti, daxili və xarici təhlükəsizliyi təmin etmək, vətəndaşların haqq və azadlıqlarına əngel olan problemləri aradan qaldırmadır. Bu səbəbdən də, dövlət bu gün ölkənin gələcəyi üçün lazımlı tədbiri görməkdədir. Yəni, vətəndaşlarını və cəmiyyəti zərərlə, fanatik və radikal dini-siyasi qrup və təşkilatlardan qoruyur. Bu istiqamətdə dövlətin sekulyar dəyərləri və prinsipləri daha kəskin və aydın qoyulur.

Şərqi müdürüklü və qərb rasionallığından öz payını alan Azərbaycan, cəmiyyət olaraq multikultural və tolerant dəyərləri bu adlarla olmasa da, ancaq eyni mahiyyətdə olan digər anlayışlarla hər zaman yaşaymışdır. Bu baxımdan, multikulturalizm cəmiyyətdə bütün dillər, milletlər, milli azlıqlar və mədəniyyətlərin bir arada tolerant münasibətlər içərisində birgə yaşayışdır, o zaman Azərbaycan nümunə olacaq multikultural bir ölkədir. Çünkü Azərbaycan coxdır, coxkəsiyli ölkələrdən biridir. Eyni zamanda, Azərbaycan hem de çox milləti bir ölkədir.

Azərbaycanda din-dövlət, eyni zamanda, cəmiyyət-dövlət münasibətləri milli-mənəvi dəyərlərlə yanaşı, həm də universal və multikultural dəyərlərə əsaslanan azərbaycanlıq ideologiyası kontekstində tənzimlənir. Bu baxımdan, cəmiyyətə sağlam təfəkkürli vətəndaş qazandırmaq üçün dərin dini-fəlsəfi dünyagörüşünə, bədii-etik təfəkkürə və yüksək estetik zövqə malik olan insan yetişdirmek lazımdır. Belə ki, bu da dövlətin düşünlülmüş, planlı və uzaqgörgən siyasetinə əsaslanan programın tərtib olunmasına və onun həyata keçirilməsinə bağlıdır. İnanmaq lazımdır

Mövzu: Müasir cəmiyyətdə dinin yeri və rolu. Azərbaycanda islami dəyərlərin bərpası. Azərbaycan Respublikası dini tolerantlıq nümunəsidir.

ki, eger dövlət vətəndaşını və ölkənin gələcəyini düşünərək, bütün bunları sistemli şəkildə həyata keçirərsə, gələcəkdə cəmiyyətdə problem və təhlükə yaranan radikal, fanatik fərdlər ortaya çıxmaz. Əks-təqdirdə isə dini ehtiyac və tələblər qeyri tərefindən təmin edilərsə, o zaman cəmiyyətdə daha da radikal, fanatik və cəmiyyət üçün təhlükə yaranan qüvvələr və fərdler ortaya çıxa bilər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev cəmiyyətdə dinin böyük yeri və rolü olduğunu öz çıxışında belə qeyd etmişdir: "Dinin cəmiyyət heyatında, xüsusiən də gənclərin mənəvi-əxlaqi tərbiyəsində yeri və rolü düzgün istiqamətləndirilməli, müterəqqi islami dəyərlərin tətbiqi və teşviqi müasir tələblər səviyyəsində aparılmalı, dindən siyasi məqsədlər üçün istifadəyə yol verilməməlidir. Büttün bunlar müasir mərhələdə Azərbaycan Respublikasının daxili və xarici siyasetinin, demokratik dünya birlili ilə əməkdaşlıq münasibətlərinin prioritet xəttini təşkil edir... Azərbaycan dövləti dincərərəsi dialoğun dinamik inkişafına müsbət təsir göstərən bütün səyləri bundan sonra da dəstəkləyəcəkdir".

Azərbaycanda islami dəyərlərin bərpası

Respublikamızda dünyəvi dövlət şəraitində dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi, dini-mənəvi dəyərlərin pozitiv potensialından səməralı və məqsədyönlü istifadə olunması ilə bağlı görülən böyük işlərin mahiyyətini düzgün başa düşmək üçün müstəqillik dövrünün ilk illərində ölkənin dini durumu na anı olsa da nəzər salmaq läbuddur.

Milli müstəqilliyin ilk illərində Azərbaycan cəmiyyəti üçün həyatın bütün sahələrində olduğu kimi, din sahəsində də müəyyən pərakəndəlik səciyyəvi idi, 70 illik sovet rejimi dövründə insanların zehnindən dini sixişdirib çıxarmaq məqsədilə çox iş görülmüşdü. İfrat dərəcədə ideolojiləşdirilmiş stereotiplər bütövlükde materialist dünyagörüşünə əsaslanan əxlaqi tərbiye sistemi yaradılmasına yönəldilmişdi. Bu sistem insanlara öyrədirdi ki, "Allah yoxdur, din mövhumat və xürafatdan başqa bir şey deyildir, axırət inancı yanlış inancıdır, ancaq dünya həyatı var və insan öləndən sonra hər şey bitir". Sovet dövründə yaşayıb-böyümiş insan bu vaxta qədər alışmış olduğu ictimai yönümünü itirdi - çəşib qaldı, nə edəcəyini bilmədi. Vəziyyətdən sui-istifadə etmek istəyənlər də az olmadı. Ölkədə qeyri-ənənəvi dinləri yaymaq məqsədi güdən bir sıra xarici missioner təşkilatların fəaliyyəti geniş vüsət aldı. Erməni təcavüzü nəticəsində ölkə ərazisinin böyük bir hissəsinin işgal edilməsi, bir milyonluq qaçqın

və köçkünlər ordusunun yaranması ilə bağlı sosial gərginlik şəraitində bu hal, həqiqətən, cəmiyyətimizin, xalqımızın gələcəyi, onun müasir millətlər toplusuna daxil olması yolunda ciddi əngəllər töredirdi. Din ölkədə müxtəlif siyasi qüvvələrin süni surətdə yaratdığı qarşıdurmaya cəlb edilir, ayrı-ayrı bölgələrdə özünü göstərən separatizm cəhdərində ortaya atılan şüurlarda dindən siyasi məqsədlər istifadə etmək meyli, dini dözümsüzlük, ayrı-seçkililik əhval-ruhiyyəsi özünü bürüze verirdi.

Ümummilli lider Heydər Əliyev xalqın təkidi ilə yenidən həkimiyətə qayıdanda cəmiyyətin dina baglılıq durumu mürəkkəb və ziddiyətli idi. Bu cür çətin şəraitdə yalnız yüksək dövlətçilik təcrübəsi olan bir şəxs baş çıxara, vəziyyəti düzgün qiyətmələndirib dönüş yarada bilərdi. Yalnız ulu öndər Heydər Əliyev öz dərin biliyi, yüksək bacarığı, mətin iradəsi, böyük idarəciliq təcrübəsi, düzgün və uzaqgörgən siyaseti sayesində dövlət-din münasibətlərini inzibatlılığı yol vermişdən, məqbul beynəlxalq standartlara müvafiq şəkildə öz təbii mərasına qaytara bilər, dövlətin strateji xəttinə əsasən tənzimləyə bilər.

Ulu öndər Heydər Əliyev məscidlərə gedir, dini mərasimlərə iştirak edir, dindarlarla görüşür, dövlətin strateji xəttini özü şəxsən izah etməyə çalışır. Ümummilli lider Heydər Əliyev çıxışlarının birində bildirirdi ki, Azərbaycanın strateji yolu demokratik, həquq, dünyəvi dövlət quruculuğundan keçir. Əlbətə, dünyəvi dövlətçilik prinsipi dövlətin dindən ayrılığıni nəzərdə tutur. Lakin vətəndaş, bütövlükdə isə xalq və millet dindən ayrı deyildir. 1-2 oktyabr 1998-ci ildə Bakıda keçirilən "Müasirlik və dini-mənəvi dəyərlər" adlı beynəlxalq konfransda ümummilli lider Heydər Əliyev dünyəvi dövlətdə etiqad azadlığı principini daha geniş açıqlayaraq demişdir: "Dövlətimiz insanlara bütün azadlıqları vermiş və vicdan azadlığını, din azadlığını öz siyasetinə əsas hissəsi hesab etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (18,48-ci maddələr) din və vicdan azadlığını tasbit etmiş, biz isə bir dövlət kimi bunun təmin olunmasına qarantiyı. Bəli, ona görə də bizim dövlətəmiz dünyəvi dövlətdir. Ancaq biz dindən ayrı deyilik".

Bu gün Azərbaycanda dini zəmində münaqışların olmasına insanların sərbəst olaraq öz əqide formasını seçməsi, dini dözumlülük və tolerantlıq şəraitinin yaradılması, bu uğurların bir çox beynəlxalq təşkilatlar, dünyada nüfuzlu din xadimləri və böyük ölkələr tərefindən etiraf olunması ümummilli lider Heydər Əliyevin dini sahədə balanslaşdırılmış siyaset yürütməsinin və həmin siyasetin bu gün davam etdirilməsinin nəticəsidir.

Azərbaycan Respublikası dini tolerantlıq nümunəsidir

Azərbaycan xalqı olduqca mühüm və bəşəriyyətə nümunə olan mənəvi keyfiyyətlərə malikdir. Bunlardan biri də əsrlərdən bəri formalasaraq inkişaf edən, xalqımızın humanist dünyagörüşünü özündə eks etdirən multikultural və tolerant dəyərlərdir. Təsadüfi deyil ki, tarixin bütün dönmələrində bu coğrafiyada müxtəlif etnoslar, xalqlar, ayrı-ayrı dirlərə sitayış edən insanlar emin-amanlıq, məhrəb qonşuluq şəraitində yaşışmışlar. Tarixin bütün dövründə dönyanın demək olar ki, hər bir tərefində milli və dini zəminlərde qarşıdurmalar baş vermiş, insanlıq, bəşəriyyətə qarşı ağır cinayətlər töredilmişdir. Lakin Azərbaycanda yaşayan xalqlar arasında heç vaxt milli-ətnik və dini zəmində ədəvət baş vermemiş, bu məqsədlə kənardan edilən cəhdər iflasa uğramışdır.

Din istenilən tarixi dövrde hər bir cəmiyyətin əxlaqi-mənəvi dəyərlər sisteminin ayrılmaz bir hissəsinə təşkil etmiş və insanlar tərefindən doğru dərk edildiyi zaman bu dəyərlərin zəmanətinə çevrilmişdir. Azərbaycan üçün əsas mühüm xüsusiyyətlərdən biri isə ondan ibarətdir ki, bu ölkə bütün islam aləmində dünyəvi dövlətçiliyin nadir modelərindən biridir. Ölkədə xristian pravoslav kilsəsinin fealiyyətinin bərpa, Bakıda katolik kilsəsinin inşa olunması Azərbaycandakı dini müxtəlifliklərin və bu müxtəlifliklərin insanların tolerant münasibətinin bariz nümunəsidir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında xalqımızın multikultural və dini-mənəvi dəyərlərinin qorunması, inkişaf etdirilməsi sahəsində həyata keçirilən siyaset yeni mərhələdə onun layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərefində uğurla inkişaf etdirilir. Dövlət başçısı mütemadid olaraq ölkəmizdə yaşayan xalqların, dini icmaların nümayəndələri ilə görüşür, onların ehtiyac və problemləri ilə məraqlanır, milli və dini bayramlarını təbrik edir. İlham Əliyev cənablarının Azərbaycan multikulturalizminin və tolerantlığıının elmi əsaslarla öyrənilməsi, həmcinin dünyada təbiiyi istiqamətənən təqdim etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (18,48-ci maddələr) din və vicdan azadlığını tasbit etmiş, biz isə bir dövlət kimi bunun təmin olunmasına qarantiyı. Bəli, ona görə də bizim dövlətəmiz dünyəvi dövlətdir. Ancaq biz dindən ayrı deyilik".

2016-cı ilin ölkəmizdə "Multikulturalizm ili" elan olunması bu sahəyə diqqəti dəha da artırır və eyni zamanda, dünyani alternativi olmayan multikulturalizm və tolerantlıq siyasetindən daha effektiv şəkildə faydalanağaq dəvet edir. 2016-cı ilin "Multikulturalizm ili" elan edilmesi multikulturalizm və tolerantlığın Azərbaycan xalqının həyat tərzini kimi xarakterizə etmişdir. Çünkü Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlər sistemi tolerant münasibətlər içərisində birgə yaşayış ənənəsi Azərbaycan xalqının formalasdığı bütün dövlərdə müşahidə edilmişdir. Təbii ki, bu tendensiya Azərbaycan xalqının sahib olduğu dəyərlər sisteminin bütün nümunələrində əsas istiqamətlərdən biridir.

Azərbaycanda yaşayan bütün milletlərin və dirlərin nümayəndələrinin dövlətçiliyimiz naminə daim həmərəlik nümayiş etdirmələri xalqımızın yüksək

multikultural və tolerant dəyərlərə malik olmasının bariz nümunəsidir. Ölkəmizin inkişafı, qüdrətlenməsi ilə yanaşı, ərazi bütövlüyüümüz qorunmasına da burada yaşayan bütün xalqların və dirlərin nümayəndələri hər zaman qəhrəmanlıq və vətənpərvərlik nümunələri ortaya qubul olur. Biz 2016-cı ilin aprelin əvvəllərində bunun bir daha şahidi olduq. Cəbhə xəttində erməni təxribatlarına qarşı Azərbaycan Ordusunun apardığı hərbi əməliyyatlarda ölkəmizdə yaşayan azsaylı xalqların nümayəndələri də ezlə qəhrəmanlıq nümunələri göstərdilər. Onların arasında şəhidlik zirvəsinə ucanlılar oldu. Bir daha təsdiq olundu ki, Azərbaycanda yaşayan hər bir xalqın nümayəndəsi bu torpağı canı qədər sevir və uğrunda ölməyə hazırlıdır.

Təssüflə qeyd edək ki, xalqımızın tolerantlıq keyfiyyətindən sui-istifadə edən, dövlət səviyyəsində etnik təmizləmə və işgalçılıq siyaseti aparan Ermənistən Azərbaycana qarşı təcavüzü davam edir. Bu təcavüzün qurbanları arasında tarixi-dini abidələrimiz, fərqli dini konfessiyaların və müxtəlif xalqların mənsubları da vardır. Azərbaycandakı dini konfessiyaların nümayəndələri Ermənistən təcavüzkarlıq və etnik təmizləmə siyasetindən el çəkməsi, qaçqın və məcburi köçkünlərin həyatı yaşamağa məhkum olmuş bir milyondan artıq Azərbaycan vətəndələrindən biri isə ondan ibarətdir ki, bu ölkə bütün islam aləmində dünyəvi dövlətçiliyin nadir modelərindən biridir. Ölkədə xristian pravoslav kilsəsinin fealiyyətinin bərpa, Bakıda katolik kilsəsinin inşa olunması Azərbaycandakı dini müxtəlifliklərin və bu müxtəlifliklərin insanların tolerancı münasibətinin bariz nümunəsidir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında xalqımızın multikultural və dini-mənəvi dəyərlərinin qorunması, inkişaf etdirilməsi sahəsində həyata keçirilən siyaset yeni mərhələdə onun layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərefindən uğurla inkişaf etdirilir. Dövlət başçısı mütemadid olaraq ölkəmizdə yaşayan xalqların, dini icmaların nümayəndələri ilə görüşür, onların ehtiyac və problemləri ilə məraqlanır, milli və dini bayramlarını təbrik edir. İlham Əliyev cənablarının Azərbaycan multikulturalizminin və tolerantlığının elmi əsaslarla öyrənilməsi, həmcinin dünyada təbiiyi istiqamətənən təqdim etmişdir. Hənci ki, multikulturallıq bir ölkədə dini, cinsi, etnik və milli müxtəlifliklərin qorunması və inkişafına yönəlmış siyasetdir. Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev "Bu gün multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasetidir və eyni zamanda, həyat tərizidir" - deyərək multikulturalizmi Azərbaycanda dövlət siyaseti olmasına təsdiq etmədi. Lakin ölkəmizdən deyərək dəstəkləyir və onun uğurlu və müdrik siyaseti nəticəsində işgal olmuş Azərbaycan torpaqlarının azad ediləcəyinə eminidir.

Dövlət, vətəndaşlarının dini-fəlsəfi dünyagörüşünün, bədii-etik təfəkkürün və estetik zövqün formalasdırılması üçün düşünləşmiş dövlət siyaseti həyata keçirir. Bu anlayış və konsepsiyanın en mühüm multikulturalizmdir. Multikulturalizm bu gün, məhz Azərbaycanın dövlət siyaseti olaraq təyin edilmişdir. Hənci ki, multikulturallıq bir ölkədə

Atamın yaddasına istinadən 1993, ya da 1994-cü ildə bir rus əsgərinin "Krasnaya Zvezda" qəzetində dərc edilmiş etirafını xatırlayıram. Bu etiraf Azərbaycan Ordusunum güclü ordu olmasının etirafıdır, reallığın etirafıdır, həm də tarixi etirafıdır... "...Biz daha Dağlıq Qarabağ uğrunda döyüslərə getmək istəmirik. Çünkü daha Azərbaycan Ordusu mövcuddur...".

Aparılan genişməqyaslı islahatlar, silahlanmasıma en müasir döyük texnikalarının, uçuş aparatlarının daxil edilməsi, bunlarla bir sıradə irimiqyaslı təlimlər Azərbaycan ordusunun dünyanın en güclü orduları sırasında olmasına təmin edib. İndi ornumuz qüdrəti ordudur. Ali Baş Komandanın döyük əmrini qələbə ilə tamamlayacaq.

Ermenistan silahlı qüvvələri atəşkəsi pozanda da, temas xəttində, hətta dövlət sərhədində təxribatlar töretnək istəyəndə de, Azərbaycan əsgərinin ciddi, qətiyyətli müqaviməti ilə karşılaşır və nəticə etibarilə geri çəkilməyə məcbur olur. 2016-ci ilin aprelində de belə oldu, bu ilin iyulunda da. Düşmənin sərhəd boyu dayaq məntəqələri dağıdıldı, döyük texnikaları sıradan çıxarıldı, hərbi qulluqçuları məhv edildi. Bu məglubiyətdən sonra düşmən bir daha anladı ki, ordusunu ordusundan, əsgəri əsgərindən zəif olduğu dövlətin torpaqlarından çıxmazıdır. Azərbaycan Ordusu düşmənin ordu hissələrini bu torpaqlardan birdəfəlik kürəyəcək. Düşmən bu məglubiyəti ister döyük, isterse de mənəvi-psixoloji hazırlıq baxımından Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularından zəif olduğu təessüfüyle yaşadı.

Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın əmriyle növbəti döyüslərdə de qələbə qazanacaq. O qələbə mühərabəni sonlandıracıq, torpaqlarımız işğaldan azad ediləcək. O günün ərəfəsi olduğunu Azərbaycan ictimaiyyəti de bilir, Azərbaycana ehtiramı olan dövlətlər de. Mühərabə Azərbaycan Ordusunun qazanacağı qələbə ilə başa çatacaq. Bu qələbə bəşərilik qələbəsi olacaq. Yəni, işgalçı dövlətlər bir daha anlayacaq ki, özge torpağında qalan ocaq tez söñür. Həmin ocağı həmin torpağın yiyəsi söndürür. Həmin ocağı qalayan əlləri

Ovqat

Azərbaycan əsgəri yüksək döyük əzminə, qələbə ruhuna malikdir

dağlamaqla söndürür...

2016-ci ilin aprelində olduğu kimi, iyul döyüslərində de dünyani qazanılan qələbə qədər ordu ilə xalqın möhtəşəm birliliyi de heyretləndirdi. Dünya ictimaiyyəti bir daha emin oldu ki, Azərbaycan əsgərinin qüdrəti həm istifadəsindən olan müasir silahlarla, həm əsgərlərin bu silahların istismar xüsusiyyətlərini yüksək səviyyədə mənimsəməsiylə, həm de Vətən sevgisiyle bağlıdır. Yəni, Azərbaycan əsgərinin düşmənə tuşlanan silahlarından biri de Vətən sevgisi di ve bu sevginin qüdrətinə zaval yoxdu...

Mühərabəde hər döyüşün öz qəhrəmanları olur. Müxtəlif vaxtlarda müxtəlif vəziyyətlərdə olsa da, bütün qəhrəmanlıqların mahiyyəti eynidir: düşməni məglub etmək. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dediyi fikirlər bizim de düşüncələrimizdədi, bu fikir-

lər təkcə müharibədə deyil, qələbədən sonra da düşüncələrimizin, yaşantılarımızın haləsi olacaq: "...bizim bütün gənclərimiz qəhrəmanlarımıza oxşamalıdır. Onların həyat, torpaq, Vətən uğrunda göstərdikləri şücaət, qəhrəmanlıq hər bir gənc üçün nümunə olmalıdır".

Azərbaycan əsgəri iyul döyüslərində de qətiyyətli vuruşdu, aprel döyüslərinin davamı kimi vuruşdu, Ali Baş Komandanın döyük əmriyle qazanılaçq Böyük Qələbənin başlanğıcı kimi vuruşdu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev general-major Polad Həsimovun və polkovnik İlqar Mirzəyevin defnində Azərbaycanın ərazi bütövüyüğünü döyüslərde həlak olanlara ehtiramını bir daha bildirək dedi: "Biz fəxr edirik ki, Azərbaycan xalqı, Azərbaycan torpağı belə övladlar yetişdirib". Bu bəşəri qurur hər bir azerbai-

canının qururudur. Bu qurur iyulun 12-də döyüslər başlayanda ön xətte axışanlar haqqında məlumat alanda Azərbaycan əsgərinin yaşadığı qururudur. Bu qururun işığı Böyük Qələbənin yolu nurlandıracaq...

İyul döyüslərində də, döyüslərden sonra da Türkiye Azərbaycana mənəvi dəstək oldu. Bu mənəvi dəstək iki dövlət arasında qardaşlıq borcuna sədaqət kimi yaşandı. Bu mənəvi borc Bakının işgalində da qüdrətə döndü, İstiqlal savaşında da. Məqamında yeni qüdrət olacaq. Bunu Türkəyin Müdafiə naziri Hulusi Akarın dediyi fikirlər də təsdiqləyir: "Yuxarı Qarabağı haqsız və qanunsuz şəkildə işğal edən Ermənistən bu yaxılarda Azərbaycanın Tovuz bölgəsinə boyunu və həddini aşan hücum gerçəkləşdirib. Azərbaycan bizim canımızdır. Bu ağrını dərindən hiss edirik. Bu mənfur hückumu ən ağır, şəkildə şiddetlə pişləyirik. Biz Türkiye olaraq daim can qardaşımız Azərbaycanın yanında olmağa davam edəcəyik". Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti bu sevgini müqayisəyəgəlməz dövlət sevgisi bilir, onu həm də ulu öndər Heydər Əliyevin qürurla dediyi "Bir millət, ikinci dövlət" fikrinə ehtirən ifadəsi bilir və inanır ki, türk mehmetciyi de belə düşüñür...

Nə vaxtsa oxuduğum bir məqalədə yazılmışdı ki, çağırışçılar hərbi xidmətə başlayanda nəyi qoruyacağını yaxşı bilir, necə qoruyacağını hərbi xidmətde komandirlərindən öyrənir. Yəni, əsgər döyük növbətçiliyi aparmağı mükəmməl mənimşəyir. 2016-ci ilin Aprel döyüsləri də, bu ilin iyul döyüsləri də təsdiqlədi ki, yaxşı döyük hazırlığına malik olan əsgərlərimiz yüksək mənəvi-psixoloji hazırlıqla da malikdir. Bu hazırlıq döyük əzmidir, qələbə ruhdur. Biz gənclər də Azərbaycan əsgərinin yüksək döyük əzmi, qələbə ruhu ilə qururlanır. İnanırıq ki, bu əzm, bu qurur Ali Baş Komandanın döyük əmrini qələbə ilə tamamlayacaq.

Gülsurə HÜSEYNOVA,
Silahlı Qüvvələrin
Hərbi Akademiyası

Hərbi texnikalar, silahlar

"Huron" zirehli transportyoru

Azərbaycan və Kanadanın "AZCAN" Defence Solutions müssisəsində birgə istehsal etdiyi "Huron" zireh-

li transportyoru çoxlu sayıda insanları ərazilərdə düşmən atəşindən qorumaq üçün təqdim edilib. Döyük maşınının

"Kenworth" yük şassisi onun lazımi davamlılığını təmin edir, 8,3 at gücündə "Ras-sar" mühərrik onun yüksək keçidiyyinə zəmanət verir.

Zirehli maşın təkmilləşmiş müxtəlif qıfil mexanizmləri, gecəgörəmə elektron sistemi, qəza lyuku, ağırlıq qaldirma mexanizmi ilə, sürücünün kabinəsindən geniş sahəni görmək üçün sistemlə de təchiz edilib.

"Huron" zirehli transportyorunda mühərrik yerləşdirilmək üçün zirehlənmış xüsusi bölmə de ayrılib. Maşında olan mexaniki komponentlərin hamısı möhkəm zirehlənib. Zirehli maşının pəncərəsi çoxqatlı gülə keçirməyen

şüşə ilə bərkidilib. Şüşəsinə əlavə olaraq çıxarılan qoruyucu çərçivə də quraşdırılıb. Maşın dairəvi görünüşü həyata keçirmək üçün daxili kamera və yüksək səsli sirena sistemi ilə də təchiz edilib. Qəza baş verərsə, transportor qəza işıqlandırma kompleksi ilə də təmin edilib.

Hazırladı:
Svetlana YUSUBOVA,
"Azərbaycan Ordusu"

Redaksiyamızın poçtundan

Vətənə xidmət etmək həyatımın mənasıdır

Mən Naxçıvan şəhərindəki 12 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alırdım. VIII sinfi bitirəndə hərbçi olmağı qərara almışdım. Valideynlərim bu arzuma nəinki etiraz etmədilər, həm də çox məmənun oldular.

Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydəki üçillik kursantlıq dövründə ciddi tələbkariyla yanaşı, hərbi təhsilin inkişafına göstərilən qayğını da gördüm. Ən müasir tələblərə cavab verən təhsil ocağında müəllimlərimizin bilikli olması, tibb mənəqəssi, idman zali, futbol meydançası bizim yaxşı oxumağımızı təmin edirdi. Biz biliklərə dərindən yiyələndik. Liseyin müəllimləri bizim vətənpərvərlik, dövlətciliyə sədaqət ruhunda tərbiye olunmağımıza nail oldular. Ümumiyyətə, yeniyetmə və gənclərə vətənpərvərlik hisslerinin aşılınması qədim diyarımızın təhsil sisteminde əsas aparıcı xətti təşkil edir. Mən öz adımdan və Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin məzunu olan yoldaşlarım adından təhsilin inkişafına yaradılan hərtərəflı şəraitə görə dövlətimizin başçısına, eləcə də muxtar respublikanın rəhbərlərinə dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Bu il Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyi bitirərək Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə qəbul oldum. Sevincimin həddi-hüdüd yoxdur.

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbin kursant olmaq qururvericidir. Kursant olmaq, Vətənə ürəkdən xidmət etmək həyatımın mənasıdır. Böyük tərəfəsi şəxsiyyət, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin bu sözləri bizim hamımızın həyat amalına əvvələndir: "Ordunun qüdrətini, onun döyük qabiliyyətini, qələbə iradəsini təşkil edən döyükçülərin vətənpərvərlik hissini, Vətənə, torpağa, müstəqil dövlətimizə, xalqımıza sədaqət hissini hər şeydən üstün tutmalıdır".

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinde vətənpərvər bir zabit kim formalasın, hərbi bilikləri mükəmməl mənimsemək üçün hər cür şərait var. Məktəbdə yaradılan bu şərait Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ordu quruluğuna, bu sıradan hərbi təhsilə diqqət və qayğısının təzahürüdür. Ali təhsilli zabit heyətinin formalasılması namənə təhsil ocağında yaradılan şəraitə görə kollektivin bütün üzvləri kimi, mən də Ali Baş Komandana dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Dövlətimiz ərazi bütövlüyüümüzün təmin olunması, torpaqlarımızın azad edilməsi namənə ölkənin hərbi qüdrətini artırır, ordu quruluğu istiqamətində uğurlu siyaset həyata keçirir. Biz gələcəyin zabitləri də Vətənin müdafiəsində öz bilik və bacarığımızı, iradəmizi əsirgəmeyecek, mükəmməl hərbi təhsilimiz üçün yaradılan şəraitə əməli fealiyyətimizle cavab verəcəyik.

Inanıram ki, Azərbaycan əsgəri Ali Baş Komandanın döyük əmrini qələbə ilə tamamlayacaq. Biz döyüslərde iştirak etməsək də, bu sevinci kursant olaraq yaşayacaqıq.

Kursant
Feyzulla ƏLİYEV

Bütün sahələrdə olduğum kimi, ordu quruculuğunda da idmana yüksək diqqət göstərilir. Çünkü fiziki hazırlıq əsgərlərin sağlam, iradeli və döyümlü olmalarını təmin edir. Ona görə də komandirlərin qarşısında qoyulan əsas vəzifələrdən biri də Vətənin müdafiəsində daxanın oğullarımızın fiziki hazırlığına ciddi nəzarət etməkdir.

Düşmənlə temas xəttində yerləşən "N" hərbi hissəsində şəxsi heyətin fiziki hazırlığının diqqət mərkəzində saxlanıldıgının canlı şahidi oldu. Komandirlərin rəhbərliyi altında keçirilən məşğələ günün nizam qaydasına uyğun olaraq, gün ərzində iki dəfə - seher və axşam, silahlı və silahsız keçirilir. Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinin göstərdiyi diqqət və qayğı nəticəsində burada müasir standartlara uyğun formalasdırılan idman şəhərciyi hərbi qulluqçularımızın idmanın bütün növleri ile məşğul olmasına geniş şərait yaradır.

Məşğələ rəhbəri müdəddətən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu çavuş Cahandar Kazimov səhəbə zamanı bildirdi ki, fiziki hazırlıq döyüş hazırlığının tərkib hissəsidir. "Əsgərlərin döyüş hazırlığının yüksəldilməsində fiziki hazırlığın mühüm rolu var. Şəxsi heyətimizin fiziki cəhətdən hazırlıqlı olması vacib şərtlərdəndir. Bu baxımdan əsgərlərin hətərefli hazırlığına xüsusi diqqət

Fiziki hazırlıq

"Şəxsi heyətin fiziki cəhətdən hazırlıqlı olması vacibdir"

yetirilir. Müasir döyüş əməliyyatlarını yüksək səviyyədə yerine yetirmək üçün hər birimiz fiziki cəhətdən güclü olmalıdır. Keçirilən məşğələlərin sayesində əsgərlərimizin özünəinam və liderlik hissələri artır. Həmçinin əsgərin fərdi hazırlığı başlıca şərtidir. Əgər belə olarsa, əsgər fiziki hazırlıq məşğələsində yaxşı nəticə göstərər, uğur qazanın. Tezliklə qazanılan uğurların nəticəsi Laçında, Şuşada, Xankəndidə və digər işğal altında olan tor-

paqlarımızda üçüncüli bayraqımızın dalgalanması ilə bitəcək. Bir çoxları ordu sıralarına çağırılanadək idmanın müxtəlif növü ilə məşğul olub. Hətta bəziləri respublika və beynəlxalq əhəmiyyətli yarışların iştirakçılarından. Əsgərlərin fiziki hazırlığının artırılmasını diqqətdə saxlayırıq. Idman məşğələlərinin səmərəli keçirilməsi üçün bütün vəsitələrdən istifadə edirik".

Əsgər Tural Məmmədov bildirdi ki, keçirilən məşğələlərin köməkliyi ilə bizi

qarşında Böyük Qəlebə gözləyir. "Mən və əsgər yoldaşlarımın bir məqsədi var - torpaqlarımızı işğaldan azad etmək. Buna nail olmaq və qisasımızı almaq üçün döyüş, atəş, mənəvi-psixoloji hazırlıqlarla yanaşı, fiziki hazırlığımız da yüksək səviyyədə olmalıdır. Çünkü əlbəyaxa döyüşdə də düşmənə qalib gəlməliyik. İradəli, güclü olmalı, məqsədimizə çatmaq üçün fiziki hazırlıq səviyyəmizi hər gün daha da artırımlıq".

Əsgər Nurlan Abbasov dedi ki, fiziki hazırlıq idən, döyümü, gücə artırmaq üçün əsas vasitədir. Hərbi qulluqcu həm fiziki, həm də döyüş hazırlığı baxımdan hər zaman yüksək səviyyədə olmalıdır ki, döyüsdə uğur əldə edə bilsin. Şəhidlərimizin qanı yerdə qalmamalıdır. Qisasımız alınmalıdır. Torpaqlarımız işğaldan azad edilməlidir. Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə bunlara nail olacaqıq!"

Digər əsgərlər Famil Aslanov, Turqut Hüseynəliyev, Adəm Abışov və Fəqan Əhədəzadə hərbi hissədə onlar üçün yaradılan şəraitdən, komandır heyətinin onlara göstərdiyi diqqət və qayğıdan danişaraq bildirdilər ki, Ali Baş Komandanın döyüş əmri ilə torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəklər.

**Baş leytenant
Orxan HÜSEYNLİ,
"Azərbaycan Ordusu"**

Asudə vaxt

"Asudə vaxtimızı səmərəli keçiririk"

Dövlətimizin gündən-güne iqtisadi cəhətdən güclənməsi ordu quruculuğu prosesinə də müsbət təsir göstərir. Bu gün Ali Baş Komandanımızın diqqət və qayğısı nəticəsində Azərbaycan Ordusunda aparılan islahatlar, müasir tələblər əsasında tikilən hərbi hissələr, arsenaliimdəzə yer alan silah və texnikalar, ordumuzun NATO standartlarına uyğunlaşdırılması onu deməyə əsas verir ki, ölkəmizdə ordu quruculuğu prosesi əsas prioritet məsələdir. Bu gün ordumuzda şəxsi heyətin döyüş ha-

zişliğinin yüksəldilməsi ilə yanaşı, asudə vaxtlarının səmərəli təşkilinə də xüsusi diqqət yetirilir.

"N" hərbi hissəsində bunun şahidi oldu. İdeoloji otaqda əsgərlərin asudə vaxtinin səmərəli təşkil olunduğunu gördük. Onların bir qismi qəzet və jurnal oxuyur, digərləri şahmat və dama oynayırlar.

Şahmatın təsir dairəsindən ayrıla bilməyen Nicat Əliyev və Əsədulla Əliyev səhəbət etmək imkanı qazandıq. Əsgər Nicat Əliyev dedi: "Biz asudə vaxtimızı səmərəli keçiririk. Stolüstü

oyunlar oynayır, hərbi vətənpervərlik mövzusunda verilişlər izləyir, həmçinin bölmələrarası keçirilən voleybol, futbol yarışlarında iştirak edirik. Son futbol yarışında bizim komanda qalib geldi. Yarışa qatılarkən bizim üçün əsas qalibiyət deyil, iştirak etməkdir. Çünkü Vətənin müdafiəçiləri arasında sağlam rəqəbat var. İnanırıq ki, bu qalibiyəti döyüş meydانında düşmen üzərində zəfərlə tamamlayacaqıq".

Əsgər Əsədulla Əliyev isə qeyd etdi ki, hərbi formanı daşıdıq üçün qürüləndir. "Qürürəyam ki, mən Azərbaycan əsgəriyəm. Vətənə xidmət edirəm. Onu deyə bilərem ki, komandirlərimiz vaxtılı-vaxtında günün nizam qaydasına uyğun olaraq asudə vaxtimızı lazımi səviyyədə təşkil edirlər. İstirahət zamanı mütəaliə etməyə dərhalı verirəm."

Maraqla qəzet oxuyan əsgərə yaxınlaşdıq. Ravi İsmayılov qeyd etdi ki, "Azərbaycan Ordusu" qəzetini maraqla oxuyur. "Ən

cox ön xətdən reportajlara üstünlük verirəm.

Fiziki gücümüz artırılması məqsədilə müxtəlif idman hərəkətlərini yerinə yetirirəm. Bu yolda komandirlərin köməklerini əsirgəmirəm. Mən də çalışıram ki, bize olan etimadı doğrultmaq üçün Azərbaycan əsgəri adına layiqli xidmət edim."

Əsgərlərin sözlərindən bir dəha əmin olduğunu, Vətənin müdafiəçilərinin asudə vaxtinin səmərəli təşkil olunması üçün komandır heyəti əlinənən geləni əsirgəmir. Asudə vaxtda mənəvi cəhətdən istirahət etmiş əsgər keçirilən məşğələləri daha dərindən mənimseyir, növbədə ayıq-sayıq xidmət aparırlar.

**Kursant
Əli ABIYEV**

Baş redaktor
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar səbəbi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

baş leytenant
Ruslan HƏSƏNZADƏ

Qəzeti hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzeti həftədə iki dəfə (III-VI günlər) neşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində sohifalənər "Hərbi nəşriyyat" in mətbəsində hazırlanır.
Diapositivlərdən çap olunur. Əlyazmalara ray verilir,
teqdim edilən yəzərlər mülliiflər qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisenziya № 361
Sifariş № 508
Nüsxə 3960

Plana uyğun olaraq "Ehtiyat zabit hazırlığı kursu"na növbəti qəbul başlayır

Müdafıə Nazirliyinin hərbi hissələrinə zabitlərin həqiqi hərbi xidmətinə könüllü daxil olmaq arzusunda olan, müddətli həqiqi hərbi xidməti başa vurmuş, ali təhsilli, 28 yaşınadək vətəndaşlar sentyabrın 1-dən 19-dək müvafiq sənədlərlə birləikdə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Təlim və Tədris Mərkəzində (SQ TTM) fəaliyyət göstərən qəbul komissiyasına müraciət edə bilərlər.

"Ehtiyat zabit hazırlığı kursu"na qəbul olunmaq üçün müraciət etmiş vətəndaşlar SQ TTM-də fəaliyyət göstərən qəbul komissiyası tərəfindən hərbi xidmətə yararlılıq dərəcələrinin müyyəyedilər. Müqəddəsliyə Mədəniyyət Nazirliyinin Hərbi Həkim Komissiyasına göndərilir. Komissiyanın qərarına əsasən hərbi xidmətə yararlı hesab edilmiş şəxslər qəbul imtahanlarına uyğun vəzifələrə təyin olunurlar.

Fiziki hazırlığı, ümumi bilik səviyyəsi, düşünmə qabiliyyəti, peşə maraqları, ünsiyyət qurmaq və qərar qəbul etmə bacarıqları, ferdipsixoloji və digər keyfiyyətlərinin öyrənilməsi məqsədilə keçirilən imtahanları müvəffəqiyyətlə vermiş namizədlər "Ehtiyat zabit hazırlığı kursu"na müvafiq ixtisaslar üzrə qəbul edilirlər.

Kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran kursantlarla leytenant hərbi rütbəsi verilməklə zabitlərin həqiqi hərbi xidmətinə qəbul olunmaları barədə bağlaşma bağlanır və onlar ixtisaslarına uyğun vəzifələrə təyin olunurlar.

Kursa qəbul olunmaq istəyən namizədlər SQ TTM-də fəaliyyət göstərən qəbul komissiyasına müraciət edərək aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- kursa qəbul olunmaq barədə ərizə (qəbul komissiyasının sədrinə);
- şəxsnəs yazılım tərcüməyi-hal, əlyazma ilə 1 nüsxədə və çap edilmiş 2 nüsxədə;
- xidmət (iş və ya təhsil) yerindən xasiyyətname;
- ali təhsil haqqında sənədin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti - 1 ədəd;
- xarici dövlətlərdə təhsil almış namizədlər üçün, ali təhsil haqqında sənədin notarial qaydada tərcümə və təsdiq edilmiş surəti ilə yanaşı, həmin sənədə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilmiş şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti - 1 ədəd;
- doğum haqqında şəhadətnamənin və şəxsiyyət vəsiqəsinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti - 1 ədəd;
- nikah haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (evli olduqda) - 1 ədəd;
- uşaqların doğum haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (uşaq olduqda) - 1 ədəd;
- evlər idarəsindən və ya yerli icra hakimiyəti orqanlarından ailə tərkibi və yaşayış yeri haqqında arayış - 1 ədəd;
- 4 ədəd rəngli fotosəkil (baş geyimsiz, anfas, 2 ədəd 3x4 sm və 2 ədəd 4.5x6 sm ölçüdə);
- psixiatrik, nevroloji, narkoloji, vərəm və dəri-zöhrəvi dispanserlərindən (kabinetlərdən) qeydiyyatda olub-olmaması haqqında arayışlar;
- qeydiyyatda olduğu poliklinikadan sağlamlıq haqqında arayış;
- qeydiyyatda olduğu poliklinikadan son 5 (beş) ilde infeksiyon xəstəliklərlə bağlı müraciət edib-etməməsi haqqında arayış;
- hərbi biletin surəti (notarial qaydada təsdiq olunmuş) - 1 ədəd;
- Qeyd:** Məhkumluğlu olan hərbi vəzifəlilərin "Ehtiyat zabit hazırlığı kursu"na qəbul üçün müraciət etməmələri xahiş olunur.
- Ünvan:** Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şəfaət Mehdiyev küçəsi 76, "Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi (Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Təlim və Tədris Mərkəzi).
- Telefon:** (012) 538-85-62.
- Müraciət etmə vaxtı:** 2020-ci il sentyabrın 1-dən 19-dək hər gün (bazar günü istisna olmaqla) saat 09.00-dan 17.00-dək.